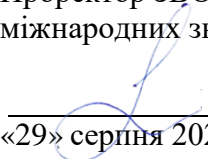

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

Кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної роботи
міжнародних зв'язків

Інна АНДРУШКО
«29» серпня 2025 року

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри спортивної медицини,
фізичного виховання та реабілітації

Лариса САРАФИНЮК
«28» серпня 2025 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ»**

Спеціальність	I7 «Терапія та реабілітація»
Освітній рівень	Бакалавр (строк навчання 2 роки 10 міс.)
Освітня програма	ОПП «Терапія та реабілітація», 2023
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації
Лектори	Доцент ЗВО Юрій КИРИЧЕНКО, Доцент ЗВО Олександра ГОРОДЕЦЬКА
Контактна інформація	fizkult@vnmu.edu.ua вул.Пирогова, 56 (спортивний корпус), (0432) 695995
Укладач силабусу	Доцент ЗВО Юрій КИРИЧЕНКО

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 30 складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	2 курс (I, II семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	120 годин /4 кредитів ЄКТС
Структура дисципліни	Лекцій -8 годин; Практичні заняття -56 годин; Самостійна робота - 56 години; В цілому: аудиторні заняття – 53,3%, самостійна поза аудиторна робота – 46,7%
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів-дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях опорно-рухового апарату» є формування у студентів знань про новітні реабілітаційні заходи та їх організацію під час втручань, а також вмінь щодо застосування різних реабілітаційних засобів і методів при ушкодженнях та захворюваннях опорно-рухового апарату людини.

Передреквізити. Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях функції опорно-рухового апарату як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами таких дисциплін як: біологічна хімія з біохімією рухової активності, основи здорового способу життя, основи фізичної та реабілітаційної медицини, основи фізичної терапії та ерготерапії, міжнародна класифікація функціонування. Також забезпечує послідовність та взаємозв'язок з такими дисциплінами як: хірургія, основи ортопедії та травматології, неврологія, педіатрія та іншими освітніми компонентами, що в подальшому дасть змогу сформуванню у студентів знання та уміння, які застосовуватимуться не тільки під час навчального процесу але й у подальшій професійній діяльності

Мета курсу та його значення для професійної діяльності.

Мета навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях опорно-рухового апарату» є поглиблення знань студентів про проведення та організацію реабілітаційних заходів при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату та набуття ними теоретичних знань та практичних навичок щодо патогенетичних механізмів формування функціональних порушень опорно-рухового апарату, рухових обмежень при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату, особливостей проведення реабілітаційних заходів та обстежень пацієнта/клієнта у фахово- реабілітаційній діяльності для відновлення працездатності пацієнтів/клієнтів, трактування та аналіз взаємозв'язків отриманих даних з метою визначення системи ураження та постановки реабілітаційного діагнозу.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: технологій фізичної реабілітації та терапії, основ мануальної терапії та лікувального масажу, клінічного реабілітаційного менеджменту у педіатрії, клінічного реабілітаційного менеджменту при захворюваннях серцево-судинної системи, клінічного реабілітаційного менеджменту при захворюваннях нервової системи, клінічного реабілітаційного менеджменту при захворюваннях органів дихання, обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях серцево-судинної та дихальної систем, домедичної допомоги при невідкладних станах і надзвичайних ситуаціях.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати:

- поняття фізичної реабілітації в контексті реабілітації при захворюваннях опорно- рухового апарату; методичні підходи і принципи реабілітації при різних опорно-рухових патологіях;
- анатомо-фізіологічні, вікові особливості опорно-рухового апарату здорової і хворої людини; клініко-лабораторні симптоми захворювань, тактику ведення хворих;
- сучасну класифікацію, етіологію і патогенез вроджених чи набутих захворювань та ушкоджень опорно-рухового апарату;
- способи і прийоми обстеження різних ділянок тіла хворої людини перед проведенням реабілітаційних заходів;
- основні положення реабілітації, етапи фізичної реабілітації та терміни іммобілізації і непрацездатності, причини інвалідності;
- методи фізичної реабілітації найбільш поширених захворювань і пошкодженнях опорно-рухового апарату;
- фізіологічний вплив на організм фізіотерапевтичних і бальнеологічних процедур, лікувальної фізкультури та масажу;
- особливості проведення реабілітації при вроджених чи набутих деформаціях опорно-рухового апарату дитячого організму;
- засоби комплексної профілактики захворювань та деформацій опорно-рухової системи.

вміти:

- проводити обстеження хворих із захворюваннями та пошкодженнями опорно-рухового апарату (огляд, пальпація, вимірювання, оцінка рентгенологічних, лабораторних та ін. даних), встановлювати попередній діагноз і проводити диференційну діагностику з подібними синдромами і захворюваннями;
- надавати невідкладну долікарську допомогу при пошкодженнях опорно-рухового апарату, транспортну іммобілізацію стандартними і підручними засобами при переломах кісток і пошкодженнях суглобів;
- скласти програму реабілітації відповідно до захворювання та адекватно до періоду відновлення; вести відповідну документацію;
- застосовувати на практиці всі фізичні методи (лікувальну фізичну культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи) при проведенні реабілітації різних захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату;
- проводити корекцію деформацій при вроджених захворюваннях: клишоногості, м'язової кривошії, дисплазії кульшового суглоба, накладати фіксуєчу пов'язку і ортопедичні вироби після усунення деформації;
- володіти технікою дитячого масажу та лікувальної гімнастики відповідно до віку, функціонального стану, показань і протипоказань;
- проводити процедури з фізичної реабілітації на людях з особливими потребами в нестандартних умовах;
- здійснювати експертизу тимчасової та стійкої непрацездатності та реабілітацію хворих.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Клінічний реабілітаційний менеджмент при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях опорно-рухового апарату.	III Семестр 60 год/2кредит и	Лекції №№ 1-2 Практичні заняття №№ 1-9 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-9
Модуль 2 Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах та травмах опорно-рухового апарату.	IV Семестр 60 год/2кредит и	Лекції №№ 3-4 Практичні заняття №№ 10-18 Теми для самостійного опрацювання №№ 10-18

Дисципліна включає 18 тем.

Змістовий модуль 1. Клінічний реабілітаційний менеджмент при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях опорно-рухового апарату.

Тема 1. Вступ у клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях опорно-рухового апарату.

Тема 2. Клінічний реабілітаційний менеджмент болю при патологіях ОРА

Тема 3. Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях постави, плоскостопості, дисплазіях кульшового суглобу.

Тема 4. Клінічний реабілітаційний менеджмент при контрактурах, анкілозах.

Тема 5. Клінічний реабілітаційний менеджмент при ревматоїдних артритах.

Тема 6. Клінічний реабілітаційний менеджмент при остеоартрозах.

Тема 7. Клінічний реабілітаційний менеджмент при остеохондрозах, остеопорозах.

Тема 8. Клінічний реабілітаційний менеджмент при вивихах, забоях верхніх кінцівок.

Тема 9. Клінічний реабілітаційний менеджмент при вивихах, забоях нижніх кінцівок.

Змістовий модуль 2. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах та травмах опорно-рухового апарату.

Тема 10. Клінічний реабілітаційний менеджмент при травмах менісків та розривах хрестоподібної зв'язки. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах кісток черепа.

Тема 11. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах верхніх кінцівок. Фізична терапія осіб з внутрішньо суглобовими переломами плечової кістки, переломами кісток ліктьового суглоба, переломами кісток зап'ястка, п'ясткових кісток.

Тема 12. Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях тазового поясу. Фізична терапія при переломах ізольованих переломах кісток тазу; пошкодженнях переднього напівкільця (перелом типу «метелика», розрив симфізу). Фізична терапія після пошкодження Мальгєна та Воллом'є.

Тема 13. Клінічний реабілітаційний менеджмент при переломах нижніх кінцівок: переломах шийки стегна, переломах колінного суглоба, виростків стегнової кістки, наколінника, кісток гомілки. Пошкодження кісток стопи.

Тема 14. Клінічний реабілітаційний менеджмент при пошкодженнях хребта. Фізична терапія при переломах остистих відростків, поперечних відростків, компресійних переломах та шийних хребців, компресійних переломах грудних і поперекових хребців.

Тема 15. Клінічний реабілітаційний менеджмент після ендопротезування суглобів верхньої кінцівки: плечового, ліктьового суглобів.

Тема 16. Клінічний реабілітаційний менеджмент після ендопротезування стегнового, колінного суглобів.

Тема 17. Клінічний реабілітаційний менеджмент після остеосинтезу.

Тема 18. Клінічний реабілітаційний менеджмент після ампутації кінцівок.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання дисципліни

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- збирати анамнез, опитуючи пацієнтів (членів його сім'ї, лікарів);
- проводити обстеження, обираючи адекватні методи обстеження (тести), які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, відповідно до стану пацієнта, враховуючи патологічні розлади органів та систем хворого чи особи з обмеженням життєдіяльності;
- проводити педагогічні спостереження, застосовуючи різноманітні вимірювання та оцінювальні шкали;
- проводити тестування рівня функціонування основних систем організму; - планувати індивідуальну програму реабілітаційних заходів;
- аналізувати інформацію зібрану з медичних записів (у пацієнта, членів сім'ї, лікарів, реабілітологів);
- виявляти основні проблеми та складати реабілітаційний прогноз;
- визначати короткотермінові та довготермінові цілі;
- вибирати відповідні методи реабілітації, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість; - проводити реабілітаційні втручання (заходи), використовуючи різні форми лікувальної фізичної культури, методи масажу, механотерапію, фізіотерапію, ерготерапевтичні маніпуляції;
- спостерігати за симптомами та реакцією пацієнта на реабілітаційне втручання;
- вносити корекцію у програму, враховуючи результати спостереження та повторні обстеження пацієнтів;
- надавати чіткі та стислі вказівки пацієнтам та членам сім'ї для заохочення та досягнення оптимального результату;

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання

практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовка презентацій, опрацювання наукової літератури. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на практичних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації/Студенту/Очна форма навчання/ «Терапія та реабілітація»/ 2 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра Спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Поточний контроль з навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях опорно-рухового апарату» здійснюється під час проведення практичних занять.
Підсумковий семестровий контроль (диф. залік) по завершенню 2 семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи))

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за тестування (15-40 балів) та усне опитування (теоретичне питання та ситуаційна задача) (0-40 балів) Оцінка за диференційний залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 6 до 12 балів. Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
---------------	--------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	ECTS	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано
119-61	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-60	F	Незадовільно з обов'язковим Повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який показав різнобічні і глибокі знання теми практичного заняття, вміє успішно виконувати практичні завдання, які передбачені програмою, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який виявив повне знання теми практичного заняття, успішно виконує передбачені програмою практичні завдання, здатний до самостійного оволодіння тематичного плану.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який виявив знання основного теми практичного заняття в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань теми практичного заняття, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою практичних завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який, чітко збирає анамнез, правильно формулює уточнювальні запитання. Обирає адекватні методики обстеження відповідно до стану пацієнта; виконує тести технічно правильно. Грамотно аналізує медичні записи, визначає ключові проблеми пацієнта. Формує реалістичний реабілітаційний прогноз; визначає короткотермінові та довготермінові цілі. Вибирає оптимальні методи реабілітації, коректно визначає їх послідовність, частоту та тривалість. Демонструє високий рівень практичного виконання реабілітаційних втручань (ЛФК, масаж, механотерапія, фізіотерапія, ерготерапія). Забезпечує якісний поточний та етапний контроль стану пацієнта; коректно інтерпретує результати. Вчасно вносить корекції у програму з урахуванням динаміки стану пацієнта. Дає пацієнту та його родині чіткі, стислі, коректні рекомендації.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який анамнез збирає повно, але з поодинокими пропущеними деталями. Обстеження проводиться правильно, хоча можлива недостатня точність окремих тестів. Спостереження та вимірювання проводяться з мінімальними похибками. Аналіз

медичних записів та визначення проблем здійснюється коректно, хоча можливі дрібні неточності. Цілі реабілітації визначено адекватно, але прогноз може бути неповним. Реабілітаційні заходи вибрані вірно, хоча можуть бути уточнення щодо частоти чи тривалості. Практичні втручання виконані в основному правильно. Контроль за пацієнтом ведеться, але аналіз результатів не завжди повністю глибокий. Внесення корекцій правильне, але інколи несвоєчасне. Рекомендації пацієнтам зрозумілі, хоча можуть бути дещо розширені або неточно сформульовані..

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який анамнез збирає частково, без уточнень, інколи непослідовно. Методи обстеження обираються не завжди адекватно стану пацієнта. Допускаються помилки у проведенні тестів та вимірювань. Аналіз медичної інформації поверхневий; проблеми пацієнта визначаються неповно. Цілі реабілітації сформульовані частково; прогноз нечіткий. Вибір методів реабілітації неповний або частково помилковий. Практичні втручання виконуються з похибками. Контроль стану пацієнта обмежений, результати оцінюються неповно. Корекції в програму вносяться із запізненням або без урахування змін. Рекомендації недостатньо чіткі або неповні.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не може зібрати анамнез або робить це фрагментарно. Не володіє методиками обстеження, неправильно виконує тестування. Педагогічні спостереження та вимірювання не проводяться або проводяться неправильно. Порушується порядок виконання практичної роботи. Не здатен проаналізувати інформацію з медичних записів. Не визначає проблеми пацієнта та не формулює цілей реабілітації. Невірно або випадково обирає методи реабілітації. Не може продемонструвати правильне виконання реабілітаційних втручань. Не забезпечує контроль за станом пацієнта. Не може коригувати програму реабілітації. Не надає пацієнтам зрозумілих рекомендацій.

Оцінювання усної відповіді (теоретичне питання та ситуаційна задача) під час підсумкового контролю (диференційний залік))

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який грамотно та в логічній послідовності надає відповіді на питання. Під час відповіді демонструє здатність аналізувати теоретичний матеріал, робить ґрунтовні висновки щодо значення теоретичного матеріалу для практичної медицини, надає чіткі правильні відповіді на додаткові нестандартні питання.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який добре володіє теоретичним матеріалом та в логічній послідовності надає відповіді на питання, але допускає незначні неточності, які швидко виправляє при відповіді на уточнюючі запитання викладача.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який при відповіді на питання демонструє лише базові знання теоретичного матеріалу, допускає значні неточності або має труднощі при відповіді на уточнюючі питання викладача

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не знає відповіді на питання, допускає грубі помилки при відповіді на уточнюючі питання, не володіє базовими знаннями теоретичного матеріалу

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (Вінниця, 2022). (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)).

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи;

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

10 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II-III) на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи;

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з

наявністю друкованої роботи;

8 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який виготовив не менше 3 таблиць, або навчальний відеофільм для поповнення наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи).

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях, а також правил поведінки при сигналі «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА».

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, відповідні розділи в лікарсько-контрольній карті до поточної теми мають бути заповнені, при необхідності проведені вдома з фіксацією результатів в картці.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 5 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів.

Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається. Тільки під час дистанційного навчання.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації черговому викладачу).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/>

[Загальна інформація/Основні документи](#)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозуміння та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> [Загальна інформація/Основні документи](#)).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> [Загальна інформація/Основні документи](#)). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації / Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації / Студенту.

Рекомендована література

Основна література:

1. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч. посібн. / А. М. Сітовський. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – 183 с.
2. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації /фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату : монографія / Андрій Герцик. – Львів: ЛДУФК, 2018. - 388 с.
3. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина. Підручник для студентів і лікарів / за заг. ред. В.М. Сокрута. – Краматорск: «Каштан». – 2019. – Т.1. – 478 с.
4. Герцик А. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату / Андрій Герцик // Слобожанський науковоспортивний вісник. – 2016. – № 6(56).
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології : монографія / В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 428 с.
6. Мухін В. М. Фізична реабілітація пр. пошкодженнях опорно-рухового апарату: монографія / В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 398 с.
7. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик. Львів: ЛДУФК, 2018. 388 с.
8. Дослідження напружено-деформованого стану елементів кульшового суглоба у випадках асептичного некрозу головки стегнової кістки в дітей (повідомлення друге) / О. І. Корольков , Є. С. Кацалап , М. Ю. Карпінський, О. В. Ярьсько // Ортопедия, травматология и протезирование. – 2018. – № 4. – С. 102- 106.
9. Крук Б. Р. Реабілітаційна картка обстеження осіб з ураженням хребта та спинного мозку : додаток до лекцій / Крук Б. Р. - Львів, 2019. - 15 с.

Додаткова:

1. Івасик Н. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/терапії дітей шкільного віку з бронхолегеневими патологіями : монографія / Наталія Івасик.– Львів : ЛДУФК, 2018. –393 с.
2. Коритко З. І. Вплив засобів фізичної реабілітації на якість життя хворих при ревматоїдному артриті / З. І. Коритко, Р. М. Поник, О. В. Купріненко // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія. – 2019. – № 4(88). – С. 45– 52.
3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології : навч. посіб. / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Федір Музика. – Львів: ЛДУФК, 2019. – 86 с.

4. Поник Р. М. Захворюваність та особливості реабілітації хворих на ревматоїдний артрит в умовах сьогодення / Р. М. Поник, З. І Коритко // Здобутки клінічної та експериментальної медицини. – 2019. – № 3. – С.183–187.
5. Фізична реабілітація. Фізична терапія : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 145 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmuedu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmuedu.ua>
3. Українська асоціація фізичної терапії: <https://uapt.org.ua/uk/home/>
4. Асоціація спортивної медицини України: <https://asmu.com.ua/>
5. Українське товариство фізичної та реабілітаційної медицини: <https://www.utfrm.com.ua/>
6. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
7. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
8. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
9. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
10. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>.
11. Вища освіта в Україні. <http://osvita.ua/vnz/>
12. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
13. Указ Президента України «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю» <http://www.president.gov.ua/documents/6782015-19605>
14. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>
15. Закон України «Про освіту». <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
16. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
17. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1541 від 29.10.2024 «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: <chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-bakalavr-1541-vid-29-10-2024.pdf>
18. International Association of Sport International – IASI [Elektronic resourse]. – Access mode: www.iasi.org/home.html
19. Бібліотека Національного університету фізичного виховання і спорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uni-sport.edu.ua/>

Силабус з дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях опорно-рухового апарату» обговорено та затверджено на засіданні кафедри спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації (протокол №1, від «28» серпня 2025 року).

Відповідальний за курс

(підпис)

доцент ЗВО Юрій КИРИЧЕНКО

Завідувач кафедри

(підпис)

професор ЗВО Лариса САРАФІНІЮК